

„quem omnia facta sunt.“ Pergunt deinde, et istum ipsum Dei Filium ac Deum propter nos homines descendisse, incarnatum esse, hominemque esse factum adserunt. Sed post Ephesinam Synodum, damnatumque Nestorium, Synodi omnes in quibus de fide aliquid sancitum est, vocabulum Dei Genitricis magno studio frequentarunt: praesertim Synodi Chalcedonensis, et Lateranensis sub Martino Pontifice habitae: necnon et ex particularibus plurimae, maxime Carthaginensis iv. cap. 1.

Addendae hic sunt rationes ex dictis sequutae. Prima, omniumque simplicissima et efficacissima est, quod Beatissima Virgo Deum verum proprieque nominatum genuerit atque pepererit. Quam causam vsu frequentissimo Veteres celebrarunt.

Secunda ratio, quae vt et reliquae deinceps, ex illa priori proficiscitur, talis a Patribus adfertur: Christus, quem Nestorianorum etiam confessione illa genuit, vnus est idemque Dei primum, deinde hominis filius: nec in duos sectus, diuisusque filius: Ex quo certe sequitur, a quocumque ille genitus est, ab eo genitum esse Deum et hominem; hoc est, filium eundem virtusque nominis ac generis proprie dictum.

Tertia ratio apud Cyrillum, aliosque Patres frequentissima est: Caro illa, quam ab Sanctissima Matre genitam Nestorius alique similes haereticis non negabant, Verbi proprium aliquid fuit, non alienum, non aduentitium seu extrinsecus adhaerens: vnde consequitur, quum genita et concepta nataque est caro illa (quo quidem nomine tota ipsa hominis natura intelligitur) diuinum aliquid, et Dei proprium ac substantium genitum esse ac partu editum: adeo quae Deum ipsum, cuius iccirco Mater tam vere ac proprie Dei Genitrix vocari meretur, quam est proprium Dei, immo proprie Deus, illud quod est ex ea genitum.

CAPVT VIII.

Haeresis Nestorianae historiam offert. In quo potissimum sita fuerit, declarat. Ephesinum Concilium, in quo Nestorius cum sua haeresi damnatus est, memorat. Nestoriana sophismata dissoluit.

Impii ac nefandi erroris personae vnitatem in Christo oppugnantis,

architectus habetur Nestorius e Germanicia Syriae oppidulo oriundus. Antiochiae liberalibus disciplinis mediocriter eruditus, monasticam vitam initio professus est in monasterio ad urbem eandem duorum stadiorum intervallo situm, vt indicant Eugorius, (1) et ex eo Nicephorus. (2) Ab hoc instituto ad clerum translatus, et Presbyter factus est; eique quod sermone promptus ac disertus esset, docendi populi munus iniunctum. In quo per magnam aetatis partem perseuerans, atque in id dicendi genus conciones suas accommodans, vt plautum fauoremque populi captaret auditorum vtilitate neglecta, ad Sedem Constantinopolitanam euehi adsequutus, Chr. anno 428. Episcopus est ordinatus.

Vix autem sedem in C. P. Trono fixerat Nestorius, quum gratia tentandi eqquid noua, quam conceperat animo, probari in vulgus haeresis posset, partes illius palam proponendae cuidam ex assentibus mandauit, homini impuro, et ad quidvis audendum pronos: quem Anastasium quemdam Presbyterum fuisse adfirmat Socrates; (3) eiusdemque conscelerata hanc vocem inter sacra sermonem ad populum de more facientis coram Nestorio ipso, testatur: „Deiparam Mariam nullus nominet. Nam Maria homo erat; impossibile est autem vt homo Deum pariat.“ Sed et a Dorotheo Episcopo contra Deiparam fuisse antea declamatum Cyrillus in Epistolis refert. (4)

Ceterum illa vox simul atque audita est magnos in populo excitauit clamores: Nestorius vero adco temeritatem impietatemque illam non repressit, vt eidem suffragaretur; ipse tandem eadem frequenter praedicauit, impia quaedam et execranda contra Christi diuinitatem garriens, populo Constantinopolitano vniuerso, praeter paucos leues ac vanos homines ab ipsius communionem abstinentibus; necnon Monasteriis omnibus, et eorum Archimandritis, vt Cyrillus testatur (5)

Posthac Nestorii homiliae passim dispersae, in Aegyptum perlatae sunt, ac peros simplices in errorem, aut certe dubitationem impulerunt. Cui malo vt mederetur Cyrillus Alexandriae Praesul, Epistolam ad Aegyptios Monachos scripsit, illos contra pestilentem haeresim praemuniens. Et huius quidem Cyrilli Epistolae nonnulla Constantinopolim exemplaria peruenerant, quorum lectione complu-

Tom. IIII.

F

tes

(1) Lib. i. cap. 7.

(4) Epist. vi.

(2) Lib. xiiii. cap. 36.

(5) Epist. ix. ad Papam Coelestinum.

(3) Lib. vii. cap. 32.

res in Fide Catholica confirmati sunt; Nestorio exscandescente, atque exulcerato in Cyrillum animo, machinas eidem paranti, inaudita etiam per se suosque contra eum crimina calumniasque confingente, insuper ad Coelestinum Papam scribente. Quod quum audisset Cyrillus, litteras et ipse ad Romanum Pontificem misit, quas Possidonius Diaconus Coelestino, qui iam Nestorianas acceperat, tradidit.

Itaque certior Coelestinus a Cyrillo factus de his, quae impie et haereticæ a Nestorio dicta scriptaque circumferebantur, deque eiusdem in eorumdem defensionem pertinacia, ob quam Cyrillo pluries hortanti rogantique obtemperare noluit, Synodum Romae habuit anno 430; in qua vices suas Cyrillo committens, praecipit ut nisi intra decem dies postquam admonitus fuisset, haeresim Nestorius eiuaret, et catholicam profiteretur fidem, ab Romanae Sedis et omnium Episcoporum communione reiectum illum renuntiaret. Quod et ad Nestorium ipsum rescriptis; et Clerum C. P. ac populum, et Ioannem Antiochenum, ac Iuuenalem Hierosolymitanum de eo certiores reddidit. At tantum abfuit ut Nestorius acceptis Coelestini litteris, et Ioannis ipsius hortamentis resipisceret, ut obfirmatus in haeresi nullatenus expugnari potuerit.

Proinde congregata Alexandriae Synodo ex omni sua Dioecesi Aegyptiaca, tertiam Cyrillus ad Nestorium Epistolam dedit cum duodecim Capitulis seu Anathematismis illius haeresim ferientibus, eidem denuntians latam in ipsum a Romano Pontifice ratam fore sententiam, nisi illius subscriberet capitulis, suo errore abiurato. Sed hac lecta Epistola in furorem actus Nestorius est, ac duodecim et ipse capitula seu Anathematismos opposuit totidem Cyrillanis; nec verbis insane contentus, factis etiam insectari Ecclesiam adgressus est, Praefectorum abusus potentia: donec coacta Ephesina Synodo pro haeretico compertus, damnatusque fuit. Quod sane sit gestum nouimus.

Conuocatum igitur congregatumque Concillium Oecumenicum fuit Ephesum, atque die ipso sacro Pentecostes auspiciatum, anni Christi 431 Theodosio imperante, et Cyrillo praeside; septemque actionibus, seu sessionibus absolutum. In harum prima denuo citatus Nestorius, hoc per internuntios missis ab Synodo Episcopis responsum dedit, adfuturum eum, quum omnes aduenissent Episcopi. Scilicet designabat Episcopos Orientales, qui adhuc in itinere moraban-

bantur: atque hoc pacto iudicium detrectare studebat. Quod ut viderunt Patres, rem adgressi sunt: atque de communi sententia damnatus est Nestorius, tum ex auctoritate Canonum, tum ex praescripto et Epistola Coelestini Papae; et Episcopali dignitate ac omni gradu sacerdotali et consortio priuatus, Episcopis supra ducentos suffragantibus.

Tertio post damnatum Nestorium die Ephesum peruenit Ioannes Antiochenus cum aliis Episcopis, reicitque damnationem a Concilio factam, et Cyrilli capitula tamquam haeretica proscriptis; in suspicionem propterea a pluribus ductus. Quem tamen excusari iure posse suo loco euincere speramus. Interea, quum Legati Romani Pontificis Ephesum venissent, sibi Synodalia Acta legi postulassent, ut et factum est, ab illis etiam subscripta sunt: scilicet a Philippo Presbytero, ab Arcadio et Projecto Episcopis. Demumque aliis sessionibus habitis, in quibus in Cyrilli et Memnonis defensionem, necnon aduersus Ioannem Antiochenum multa decreta sunt, absoluta Synodus est.

Haec autem erat Nestorianae haeresis summa ut ex eiusdem schiedis in Concilio Ephesino publice lectis, et a Cyrillo in suis scriptis alatis colligitur. Duas in Christo naturas sic a se mutuo separatas et distractas esse, ut quae singulis competere proprietates adpellationesque, non de vno praedicarentur aliquo, sed seorsim in alterutrum caderent hominem, aut Deum. Quo circa Deum incarnatum, natum, aut passum esse dici, minime patiebatur; nec vicissim hunc hominem Dei filium, aut Deum, aut eiusmodi cetera, in quibus non naturae, sed personae ratio ducitur. Deum ergo negabant esse per se illum, qui in Virginis utero formatus est, ac de Spiritu Sancto creatus. (6) Christum deinde secundum carnem Deum nominari dicebat propter iunctionem cum Verbo: neque alio sensu, Deum ac filium dici, quam Deus dictus fuit Moses; etsi maior sit illius quam Moïsi dignitas.

Hinc Incarnationis mysterium nihil aliud esse existimabat quam habitationem Dei in homine, velut in domicilio suo, vel in templo: Christumque propterea *Deiferum*, non verum Deum adpellabat, sed hominem cum Deo tanquam dignitatis aequalitate coniunctum: (7) quippe naturarum iunctionem siue vnionem non veram dicebat, sed

F 2

ex-

(6) Nestorius in quater. 16. ex (7) Nestor. ibid.
Concil. Ephes. part. 2. art. 1.

externam tantum : vel vnionem solius dignationis , quatenus homo assumptus , ac per se interim subsistens , in communionem maiestatis ac dignitatis adhibitus est a verbo. (8)

Quam insuper naturarum vnionem in Virginis vtero ita factam adserere , vt ante formatus sit homo integer et perfectus ; deinde cum Deo fuerit copulatus , atque ex coniunctione hac homo nominari Deus coeperit. Quocirca Incarnationem reuera negabat , etsi verbo fateretur Nestorius , vt testatur Cyrillus. (9) Eadem calliditate duas in Christo negabat esse personas , quamuis reipsa duas omnino profiteretur : nec vnquam duos Christos vel filios verbo professus est , tametsi reuera sic sentiret , et ex illius principiis ac decretis necessario id consequeretur , quod etiam adstruere clam et per ambages accipitesque sententias conatus est. Quam eius versutiam Cyrillus detexit. (10)

Quibus omnibus quod erat connexum adstruxit homo impius ac versutus ; Beatam Virginem non esse Deiparam adpellandam , sed potius Christiparam , sine Hominiparam. Et in hac vocabuli definitione tota Nestoriani dogmatis prauitas , velut in compendium redacta , continetur. Ac Cyrillus scribit , (11) pene omne de vocabulo isto certamen fuisse constatum. Sed nos dies deficeret si omnia ea persequeremur , quae de Nestorii impietate ac fraudibus , variaeque suae haeresis fortuna recensenda sese offerunt ex sacris Historicis. Quinimo , quae recensimus instituti nostri fines praetergrediuntur.

Ad dissoluenda igitur Nestorianorum cauillula , animum iamam vertamus. Contra primam itaque propositionem haec obiciunt : I : Christus ipse Ioannis cap. viii. 29. dicit : » qui me misit mecum » est , et non reliquit me solum ; quia ego , quae placita sunt ei , facio semper : « ergo Deus erat cum Christo per adfectum , quatenus nempe eius voluntatem semper adimplebat.

II : Dixerat etiam Christus Ioan. ii. 19 : » soluite Templum hoc , » et in tribus diebus excitabo illud : « quae verba quasi exponens Euangelista , ait v. 21 : » ille autem dicebat de templo corporis sui. « Deus ergo habitabat in Christo , vt in templo , vt proinde non fuit illi substantialiter vnitus. Simile quid argumentantur ex locis Scripturae , in quibus describitur Christi humanitas Tabernaculi comparatione ; vt

Psal.

(8) Ex Cyrillo lib. ii. cont. Nestorium.

(9) In Epist. ad Anath. v.

(10) In Epist. viii. ad Clerum C. P. iv.

(11) In Epist. ad Ioan. Antiochi.

Psal. xi. necnon comparatione habitus , et vestimenti ; vt ad Philip. ii.

III : Multa de Christo in Euangelio dicuntur , quae sic Deo conueniunt , vt homini conuenire nequeant : vt quod ante Abraham , immo ante orbem , conditus sit : contra vero alia , quae sic conueniunt homini , vt Deo nequeant conuenire : vt quod a Deo derelictus fuerit , dum in cruce pendens exclamauit : » Deus meus , Deus meus , quare » me dereliquisti ? « Duas ergo Christo personas inesse oportebat , quarum ratione huiusmodi possent de Christo praedicari.

IV : Patrum nonnulli dixerunt Deum assumpsisse hominem , aut Deum cum homine fuisse vnitum. Ita Cyprianus , (12) Hilarius , (13) Augustinus , (14) aliique. Nonnulli etiam cum Basilio (15) Christum hominem Deiferum adpellarunt. Postremo adfirmarunt aliqui cum Ioanne Chrysostomo , (16) Deum et hominem duas esse personas : non igitur vna tantum in Christo post naturarum vnionem ponenda est.

Quinimo , quum Christus perfectus habeatur homo , propriam habeat subsistentiam necessum est : haec enim ad hominis perfectionem pertinet ; adeo vt natura ea carens , non sit vere propriaeque substantia : ergo et habeat opus esse propriam humanae personae rationem ; quum ex Beatio nihil haec sit aliud ; » quam rationalis naturae indiuidua substantia. «

Contra secundam autem propositionem sic cauillantur : B. Virgo diuinitatem non genuit , Christumque non concepit , vt in diuina natura subsistit , sed vt subsistit in humana : non ergo Dei Genitrix adpellanda est. Deinde : si homo per se proprieque dumtaxat est genitus , non autem Deus qua Deus est , non proprie Dei Genitrix est vocanda Maria ; quae aeternus solum Deum genuit , quod homo ille , qui ex ea natus est , cum Deo coniunctus erat.

Praeterea : Mariam Dei Genitricem nominare , Deumque ex ea genitum adserere , proculdubio est diuinitatem ei tribuere Deamque illam facere. At hoc Deo iniurium foret : ergo.

Rursus : quoties Scriptura Sacra natiuitatem Christi vel mortem narrat , nusquam vocabulum Deus adhibet , sed Christus , aut Filius , aut Dominus ; quae nomina naturis ambabus communia sunt. Sed

(12) Lib. de vanit. Idolor.

(15) In Sermon. de Spiritu S. ad Amphiloc.

(13) Lib. ix. de Trin. cap. 7.

(14) Lib. ix. de Praedest. Sancta. cap. xv. aliisque in locis.

(16) Homil. lxx. in Epist. ad Heb.

Sed nec Concilium Nicaenum vnquam dixit Deum ex Maria genitum, sed Dominum nostrum Iesum Christum: Non ergo Dei Genitrix adpellanda Maria est.

Accedit: quod qui Mariam Dei Genitricem nuncupant, Arianis, Eunomianis, et Apollinaristis fauent, qui vt Nestorius aiebat, (17) cupide vocabulum istud ascisciebant, vt commixtionem introducerunt, ac sublata naturarum diuisione nihil eorum, quae vilia sunt, ad humanitatem referretur: abstinendum igitur ab huiusmodi vocabulo est: maxime quum apud Patres nunquam ante Leonem Magnum occurrat; illudque Symbolo addere Chalcedonensis Synodi Patres noluerint.

Ad haec: ex vna substantia generari neutiquam potuere substantiae duae. Quum igitur duplex in Christo substantia sit, genita tantummodo ex Virgine hominis substantia fuit.

Postremo: peccur non erit vocanda etiam B. Anna Dei Auia, si eiusdem Filia Dei Genitrix adpelletur? At definitum est Romae in damnatione libri Ioannis Thomae a S. Cyrillo non esse sic nominandam Beatam Annam: neque ergo Dei Genitrix adpellanda Maria est.

Ad primum itaque argumentum, ex his quae cum priore propositione pugnant, dicendum: quod si verborum Christi sensum Nestorius intellexisset, oppositam ex illis illationem ducere fuisset coactus: scilicet, quod Pater cum Christo erat, nedum per gratiae communicationem, atque participationem, coniunctionemque adfectus; sed per substantialem coniunctionem circumincessionemque, vt nostris Theologis loqui placuit. Quod ne gratis dictum videatur, expendendus summam erit totius capitis viii. contextus. Iudaeis siquidem ex Christo quaerentibus, »tu quis es?« dixit v. 15: »principium, qui »et loquor vobis.« Quod sane dicere non potuisset homo, qui per adfectum vnice Deus esset. Insuper vv. 42. et 58. addidit: »ego ex »Deo processi, et veni: antequam Abraham fieret, ego sum. Quae non nisi homini, cui diuinitas coniuncta substantialiter fuisset, conuenire valent.

Secundum sic soluitur: Deus inhabitauit humanitatem, non sicut hospes domum, sed sicut anima corpus; hoc est, quemadmodum anima corpus inhabitans, substantialiter ei vnitur in naturae vnitates sic et Verbum humanitatem inhabitans, substantialiter vnitum eidem fuit in vnitare suppositi, et personae. Quod si ex comparatione illa per-

(17) Apud Cyrillum lib. ii. cont. Nestor.

peruersus ille eliciendus sit sensus, quem commentus Nestorius est; siquidem in vnoquoque homine duo pariter supposita distinguamus, quum et corpora nostra *domus*, *tabernaculo* a Paulo, *tunicae* vero a Iuda Apostolo comparantur? Eadem responsione aliis quibusvis comparationibus fit satis: necnon et Scripturae ac Patrum loca exponuntur, in quibus Verbum humanitatem Christi inhabitasse dici prima facie videtur.

Pro tertii solutione haec dicta volumus: Naturarum distinctionem abunde sufficere ad omnia illa componenda: nam per illarum vnam, nempe diuinam, quae Dei propria sunt, eidem adiudicantur: per alteram vero, scilicet humanam, quae humana sunt, Christo conueniant. Inepte itaque duas Christo inesse personas Nestorius colligebat, quarum ratione istiusmodi de eo praedicari possent.

Quartum nullius momenti est: Patres siquidem in obiectione laudati, dum scribunt Deum assumissem hominem, non ex Dialecticorum sententia loquuntur, quibus *homo* concretum nomen est, subiectum, vna cum forma significans, adeoque personam: sed hominis nomine naturam realem ac singularem, non personam, Patres intelligunt: quo videlicet commostrent in Christo perfectam humanitatem, corpore animoque constantem. Profecto, qui phrasim illam frequentius usurparunt Patres, Nestorianos praecipue oppugnarunt, et personarum distinctionem luculentius impetierunt. Vnus instar omnium sit Augustinus, qui licet ea phrasi fuerit vsus, haec tamen scribit: (18) »sic »Deo coniungi potuit humana natura, vt ex duabus substantiis fieret vna persona.«

Quid si adpellarunt nonnulli ex Patribus Christum hominem *Deiferum*? Aduersus Apollinaristas sic adpellarunt, ne quis crederet Verbum Diuinum solam carnem absque rationali anima sibi copulasse. Et quidem Basilium adpellasse, non hominem *Deiferum*, sed carnem *Deiferam* ex ipsius lectione constat. Dum vero Chrysostomus duas personas Deum et hominem esse scribit, non de Christo id adsegit; sed illud versans, quod ad Hebr. i. ex Psalmo 44. Paullus de Christo recitat, »vnxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis:« argumentum inde petit, quo Iudaeos et Sabellianos perstringit, ostendens aliam esse Dei, seu Patris vngentis, aliam hominis vncti personam; quam tamen Dauid et Paullus Deum adpellant.

Quintum duplicem habet solutionem. Prima est: Ex vniione animae

(18) Lib. xiiii. de Trin. cap. 17.

mae et corporis Christi debuisse humanam, seu hominis propriam subsistentiam promanare; impeditam tamen a Diuini Verbi persona fuisse, ne pullularet; quia Deus ipse voluit naturam illam adsumere, perficere, ac vltimo determinare, vt Scholae loquuntur; seu efficere se solo quidquid humana subsistentia praestitisset. Ex quo nedum aliquid perfectionis Christi humanitati detractum fuit, sed potius plurimum ei additum, quod ad diuinam fuerit subsistentiam euecta. Fatemur quidem humanitatem a Verbo assumptam fuisse indiuiduam, seu singularem; negamus tamen sua iccirco adfectam fuisse personalitate: quare Boëtii definitio vera est, si substantiae nomine naturam complectam, et peculiari modo adfectam intelligimus; qualis certe non fuit natura assumpta, et ad iura diuinitatis euecta.

Secunda solutio est: non duas substantias rationales efficere duas personas, quales intelligebantur a Patribus Ephesinis; sed duas personas abstractis notionibus, quales intelliguntur a Scholasticis. Patres Ephesini personae nomine intellexerunt rem vnam diuisam ab omni alia, etsi ea ex diuina et humana natura constata esset. Quum igitur diuina natura esset arctissime coniuncta humanae, essetque principium omnium Christi operationum, etiam earum, quae ex creata mente manabant; ideo definirunt, Iesum Christum vnam esse personam, id est, vnum Christum. Itaque nec Nestorii sententia, nec Patrum Ephesinorum doctrina ex Scholasticorum notionibus interpretanda est: nondum enim tunc temporis in Theologiam christianam irrepserant vocabula nihilli, et abstractiones Scholasticorum: simplicius loquebantur Theologi illi; et ita, vt a Christianis omnibus possent intelligi. Tradit hanc solutionem Antonius Genuensis, (19) quem transcripsimus.

Ad soluenda modo argumenta secundo loco adducta progrediamur. Illorum primum aptissime soluitur dicendo: Haud requirit, quod B. Virgo diuinitatem genuerit, vt Dei mater nominetur, ac vere sit; sed id sat superque esse, quod genuerit ipsum Christum, qui ob substantialem inter vtramque naturam vnionem simul est verus homo et verus Deus: sicut Elisabeth (quod et in ceteris matribus valet) mater totius Ioannis, vel animati corporis, aut animae corporatae, non solius corporis dicitur, tametsi animam per sese non produxerit. Non enim repugnat, quod Diuini Verbi persona, quae terminus diuinae generationis est, prout est in diuina natura subsistens; sit itidem gene-

(19) Christ. Theol. Elem. lib. vi. cap. 7. Ses. 4.

nerationis humanae terminus, vt in creata natura subsistit. Patres igitur, si qui sint, qui genitam ex Virgine Diuinitatem scripserint, non naturam solam Diuinitatis nomine significarunt, sed naturam cum hypostasi; etenim gigni naturae non est; sed hypostasis.

Ex hac etiam doctrina responsio in promptu est pro secunda argumentatione Nestorii, quae venenum illius, quam dissimulabat, haeresis manifeste prodit: nempe humanam Christi naturam per se proprioque modo subsistere, et esse personam, seu hypostasim. Nam quum generatio per se ac proprie in personam, siue hypostasim, tanquam in terminum desinat; si B. Virgo hominem solum proprie genuit, Deum vero non nisi ob vnionem, qua cum Deo copulatus est homo, quam Nestorius veram esse non existimabat; prorsus necesse est humanam aliquam personam ex generatione illa exiitisse per se, non diuinam.

Haud distinguens versipellis homo naturam inter et personam, duasque personas vnius Dei Filii praedicans, nullatenus credens naturam esse posse sine persona, vt loquitur Maxentius contra Nestorianos disputans. Itaque licet Deus, qua Deus, proprie genitus non sit; quum tamen vere proprioque genitus Christus fuerit, qui homo verus vna ac verus Deus est ob substantialem naturarum vnionem; proprie Dei Genitrix B. Virgo vocanda est.

Hinc et ad tertium patet solutio: Quum enim Virgo Maria non genuerit Diuinitatem, sed secundum carnem Christum, qui verus Deus est, neque Dea, neque Deo consubstantialis est; sed tamen Mater Dei iure meritoque dicta: in quo quamlonge, qui sic eam nominamus, ab Apollinarii haeresi distamus, qui natam ex Virgine Diuinitatem adserbat, vt obseruauit Petauus. (20)

Quantum frivolum vel maxime esse ac leue euincit Cyrillus, sic illud soluens: (21) Eadem ista vocabula, *Christus*, *Filius*, *Dominus*, quum naturae vtrique conueniant eamque significant, ad explanandum illud mysterium aptissima videntur. Non enim alterutram sine altera geritam dicimus esse naturam; sed ambas coniunctas; siue vnum et eundem constantem ex vtraque Iesum Christum. Quoniam ergo verus proprioque dictus Deus est Christus, non potest hic genitus dici, quin vna et Deus genitus ac natus intelligatur.

Quod vero ad Nicaenos Patres attinet satis declararunt illi Deum ex Virgine genitum fuisse, eamque Dei Genitricem adpellarunt, dum

Tom. III.

G

Ie-

(20) Theol. Dogm. de Incarnat. (21) Lib. II. adu Nest et in Ep. I. ad Monach. et IV. quae est ad Nes.

Iesum Christum Dei Filium vnigenitum esse dixerunt, *Deum verum de Deo vero*, ceteraque, quae in Symbolo posuerunt.

Sextum vanam aduersus Catholicos praesertim calumniam. Nam longe ab illorum haereticorum impietate distat christiana professio, quae naturas duas perfectas ita substantiua vnitione copulatas esse tenet, vt tamen factam hoc absque alterutrius extinctione, vel confusione sit: Sed ita vt salua sit naturarum differentia; neque ex duabus vna composita coalescat. Quid ergo catholicis cum haereticis commune ex quo B. Virginem Dei Genitricem adpellent? Adpellant autem a Patribus edocti, seu traditione manucti; vt in probationibus ostensum fuit. Vt hinc adpareat quam aperte mentiantur Nestorius, dum ait vocabulum illud in vsu primum a Leone fuisse receptum.

Synodus vero Chalcedonenſis (idem de Ephesina iudicamus) vocem *Deiparam* Symbolo non addidit ob grassantem haeresim Eutichianam: quod si nec a Patribus, nec a Conciliis vsitata vox illa fuerit, non ideo esset repudianda: nam quis nescit haeresim quamlibet catholicos Doctores cogere ad noua quaeque vocabula vsurpanda, nouasque etiam quaestiones instituendas, de quibus non erant solliciti antiquiores?

Septimo duobus his verbis respondemus ex Ferrando: (22) Veraciter dici ex vna substantia generari nullatenus posse substantias duas, si separatim generatas audiamus. At diuina substantia genita ex Virgine fuit adunando sibi humanitatem: vnde secundum humanam substantiam proprie nata est Diuinitas incarnata. Aptius: Diuina Persona secundum carnem.

Postremam argumentationem lubricam vocat merito Berrius: (23) quam inuper hoc pacto diluit: Proscriptam, ait, propositionem illam esse, non quod haeresim contineret, sed quod nimiae deuotionis argumenta exhiberet, vt ex Indice librorum expurgandorum colligitur. Posse autem in sensu catholico Diuam Annam Iesu Christi Matrem dici; quemadmodum filium Abrahami et Dauidis Christum dicimus, quatenus ex illorum semine factus est, scilicet ex Virgine ab illis progenita: verum expedit magis ab istiusmodi vocabulo abstinere, ne Christus natus ex Virgine videatur carnali propagatione, vt homines reliqui.

CA.

(22) In Epist. ad Anatol.

(23) De Theol. discip. lib. xxvii. cap. 14.

CAPVT IX.

*Sancti Cyrilli Anathematismi ab haeresi nota vindicantur.
De fide Ioannis Antiocheni et Orientalium
iudicium fertur.*

Duodecim Cyrilli Anathematismi ab omni errore immunes sunt.

Nec tamen haeresis insimulandi sunt Ioannes Antiochenus et Orientales, qui eos oppugnarunt.

QVam strenue sanctissimus Praesul Alexandriae Cyrillus aduersus Nestorium dimicauerit superiore capite dicebamus, vbi de Epistolis ab eodem scriptis, deque capitulis duodecim vulgo Anathematismis nominatis, quoniam anathema in eos qui cum Nestorio sentirent continebant, mentionem fecimus. Sed et dicebamus quoque opposuisse vicissim Cyrillo Nestorium furentem duodecim alia capitula, quibus Cyrilli Anathematismis anathema dicebatur: in illis itaque redarguebatur a Nestorio Cyrillus insimulatione erroris Apollinarii vnam in Christo naturam statuentis.

Atque insimulationis huius habuit adiutores Ioannem Antiochenum, sub quo Concilium Orientalium, seu Iatrocinium Ephesinum contra Cyrillum et Ephesinam Synodum coactum fuerat; Andream Samosatenuum et Theodoretum Cyrensiem Episcopos, qui duo in mandatis a ceteris accipere, vt Cyrilli Anathematismos scriptis impugnant, quod et exequuti sunt. At Cyrillus edito apologetico libro omnem suspicionem a se propulsauit; adeo vt de veritate contacti Ioannes ceterique Orientales manus tandem dederint, Synodum Ephesinam generalem receperint, ac cum Cyrillo concordiam iniierint, Nestoriumque damnauerint.

Hac igitur perbreui factorum narratione praemissa, illud euincere adgredimur, quod duabus propositionibus supra stabilitum fuit; et immerito Sanctum Cyrillum Alexandrinum Antistitem haeresis Apollinarii nota insimulari; et Ioannem Antiochenum cum suis Orientalibus errore facti Nestorii personae tantum fauisse, eius vero haeresim haud admisisse.

G 2

At-

Arque ad Cyrilli apologiam texendam vtuntur aptissime nostri Theologi argumento ab auctoritate ducto, quod sic in compendium redigimus. Ab omni procudubio errore immunes Cyrilli Anathematismi sunt, si Conciliorum, Romanorum Pontificum ac Patrum auctoritas in eorum adprobationem accessit: in reuera accessisse scimus. Immunes ergo ab omni errore sunt. Nam ex Ecclesiasticis Scriptoribus didicimus probatos illos fuisse primum ab vniuersa Aegyptiorum Ecclesia; quae sub Cyrillo ad Concilium Alexandriae conuenerat: deinde a Coelestino Papa I. in Epistolis ad Cyrillum ipsum, ad Ioannem Antiochenum, et ad Nestorium, quarum extat exemplar in 1. parte Concilii Ephesini; (1) et a Gregorio II. in Fidei Professione ad S. Germanum C.P. Antistitem. Insuper Ephesini Concilii Patres, nemine reclamante, eos Fidei Nicenae concordantes declararunt, ab omni proinde errore immunes pronuntiarunt, (2) atque in Epistola ad Coelestinum testati sunt. Chalcedonensis pariter Synodus se idem cum Cyrillo credere confessa est (3) verbis illis: »et haec vniuersalis Synodus sic sapit.« Postremo Synodus v. generalis, Constantinopolitana n. eo nomine Theodoretis scripta, et Ibae Edesseni ad Marium Persam Epistolam damnauit, quod in duodecim Cyrilli Anathematismos inuherent. (4)

Praeter hoc tamen argumenti genus illud quoque tanquam firmissimum lubentes adducemus, quod ex ipso Cyrilli sensu ac vera intelligentia sumitur; quodque latissime Petauus insequutus est, (5) vnoquoque Anathematismo grauitateque perpense, atque cum vnoquoque ex Nestorianis in contentionem posito. Necnon Theodoretis ex Orientalium contradictione et Cyrilli defensione additis. Sed morigerari Tyronibus debemus, quibus oneris forsitan haec forent: praesertim quum ex sola eorum, quae aduersus Anathematismos stare videntur, solutione Cyrilliana doctrinae puritas abunde pateat.

Ecquid enim in illis carpunt? Dicebat Cyrillus in primo, inquit, Deiparam genuisse carnaliter Deum incarnatum: Ex quo duo haec consequi videntur, nempe quod Diuinitas in carnem fuerit conuersa; et quod B. Virgo carnaliter Verbum genuerit, non Spiritu Sancto obumbrante. In secundo vsus fuit Cyrillus voce hac *Vnitio- nis secundum hypostasim*, quae aliena prorsus a Scripturis et Pa-

(1) Cap. xv. et xviii.

(2) Art. 1. et ix.

(3) Art. 1.

(4) Can. xiii. et xiv.

(5) Theol. Dogm. de Incarn. lib.

vi. cap. 17.

tribus videtur. In tertio *unionem* illam mirabilem vocabat *naturalem*, quasi necessaria illa fuisset, et non ex gratia. Aduersus quartum opponebant adfirmare Cyrillum, quod Deo verbo *tribuendae sint voces*, quae in Sacris Litteris de Christo enuntiantur; proindeque confundentes naturas. In quinto illud reprehendebant, quod nollet Christum dici *Deiferum*, quum sic plures ex antiquis Patribus illum adpellauerint. Sextum impugnabant, quod reliceret hanc loquutionem, *verbum Christi Dominum et Deum esse*; quum tamen in Isaia cap. 49. Christus Patris seruus dicatur. Septimum improbabant quod vetaret, ne diceretur *Deum Verbum in homine Iesu fuisse operatum*; quod pugnat cum his quae Paullus tradit ad Ephesos 1. 19. et leguntur Act. Apost. 11. In octauo Cyrillum antilogiae arguebant: nam quum alibi scripsisset *Verbum assidere Deo Patri cum carne* »hic negat» *assumptum hominem adorandum cum Deo Verbo*. In nono etiam contradictionem adnotant: nempe quod dicat *Dominum Iesum Christum non esse glorificatum a Spiritu Sancto tanquam ab aliena virtute*, quod alibi adseruerat. Decimum, in quo anathema ei dicitur, qui negat *ipsum Deum Verbum esse Pontificem, et Apostolum confessionis nostrae*; pugnat cum Apostolo ad Hebr. 11. 15. Undecimus suspectus ex eo habetur, quod perstringat negantes, *carnem . . . ipsius Verbi . . . propriam esse*; quasi Apollinaristarum errori fauens Christi carnem nostrae similem non esse dogmatizantium. In duodecimo tandem Verbo Dei passiones, quae soli carni conueniunt tribuit; ipsamque *passum et crucifixum* adpellat.

Verum quis non malam Theodoretis et Orientalium fidem animamque ad calumniandum paratissimum videt? Profecto nihil illi proferunt, nisi nugae, calumnias, putidasque cauillationes, quae ex Cyrillo ipso, praestantissimo sane sui ipsius interprete, sic facillime dispelluntur.

In priore itaque Anathematismo vox *carnaliter* idem prorsus est ac *secundum carnem*; quo quidem sensu Maria genuit Deum non secundum Diuinitatem, quatenus expertis omnis omnino initii est; sed secundum carnem.

In secundo adhibuit Cyrillus vocem illam *unionis secundum hypostasim* aduersus eos, qui aiunt hominem secundum solum dignitatis vel auctoritatis consortium Deo coniunctum esse. Neque inusitatum est nouis erumpentibus haeresibus noua usurpare vocabula,

la, vt expeditius eas profiligentur, quemadmodum Nicaeni Patres receptione vocis *Omoision* aduersus Arianos fecisse scimus.

In tertio adhibuit vocem illam *vnionem naturalem*, vt vnionem veram propriamque ac morali perfectiorem tueretur; eo ipso sensu, quo a Paulo in Epist. ad Ephes. dicimur natura *filiū trae*, scilicet vere et proprie: sed et vocem illam adhibuit contra eos, qui subsistentias post vnionem diuidunt.

In quarto adfirmavit Cyrillus, omnes voces quae in Scripturis dicuntur de Christo, conuenire et adscribi Verbo; sed ratione diuersarum naturarum, quae inconfuse in vna Verbo subsistunt.

In quinto negavit Christum *Deiferum* dicendum in sensu Nestorii contendentis Verbum habitasse in Christo tanquam in Sanctis; hominemque Deitatem gestasse, vt homo vestem gestat: sed non negavit Christum *Deiferum* dicendum, quoniam Diuinitatem sibi vnitam habuit. Quo sensu voce illa vsi sunt ex veteribus nonnulli.

In sexto vnice negavit Deum *esse Dominum Christi* aduersus Nestorium, qui Christum a Domino diuellens, alium esse Verbum Dominum Christi, et alium Christum seruum Dei Verbi dicebat, duas sic distinguens in Christo personas. Admissit vero et esse in Christo formam serui, et posse adpellari seruum Patris secundum humanitatem.

In septimo id solum negavit, quod Verbum Deus operatum fuerit in homine Christo tanquam in persona ab ipso Verbo distincta, vt volebat Nestorius: non vero quod Pater in Christo, et Verbum in assumpta natura operati fuerint.

In octauo negavit assumptum hominem adorari cum Verbo tanquam duas personas, sicut dicerentur coadorari Petrum et Paullum; non vero coadorari sicut anima coadoratur cum corpore, cum quo vnā integrat personam.

In nono docuit manifeste Christum non esse personam seiuictam a Verbo, nec signa patrasse virtute aliena; sed esse eandem personam Verbi, et habere cum Spiritu Sancto vnā Diuinitatis naturam ac potestatem, ideoque virtute propria signa et prodigia fuisse operatum.

In decimo hoc definit: quod sicut Deus Verbum dicitur exinatum accipiendo formam serui, et carnem factum ratione humanitatis assumptae; ita non repugnat, quod sub hac ratione Apostolus et Sacerdos adpelletur.

In

In vndecimo dixit carnem esse Verbi propriam, vt ostenderet esse illi hypostaticae vnitae, non extraneae et seiunctae a persona Verbi.

In duodecimo tandem intelligit Verbum esse passum et crucifixum, non secundum propriam naturam qua Deus est, sed passum et crucifixum carne.

Exceptae sunt responsiones istae ex Cyrilli Apologetico et explanationibus Anathematismorum. De cetero haud immeritum nobis equum videtur in Cyrillo vindicando ab adcusationibus Ioannis Antiocheni ceterorumque Orientalium eum tanquam suspectae fidei traducendum. Errore enim facti deceptos illos fuisse ostendere pergitur, vt eos etiam ab haereseos nota depurgemus, vt in secunda propositione firmatumus.

Principio siquidem plures simul causae Ioannem cum suis in facti errorum sinistrumque iudicium pertraxerunt. Fuit praecipua Nestorii celeberrima fama eiusdemque ad Ioannem Epistolae dolo scriptae. Deinde quod Pelagiani Episcopi, qui Nestorio suadente Antiochiam aduenerant, Cyrillum tyrannidis atque haeresis insimularent contra vero Nestorium maximis cumularent laudibus. Quod insuper quum Ephesum peruenisset Candidianus Comes, Cyrillum apud illum adcusasset de immatura ac praecipiti sententia in Nestorium lata, deque barbarie in Episcopos aduersarios, atque in se ipsum exercita. Quibus permotus Ioannes sinistrum de Cyrilli capitulis iudicium tulit, irritaque habuit omnia erga Nestorium peracta: ast Nestorianum dogma nunquam adprobauit. Recte ergo de Nestorii tantum persona illum sensisse adparet eique fauise.

Impugnauit itaque ille cum suis Orientalibus Cyrilli capitula, quod falso putauerit in extremum errorem illa vergere, atque Apollinarii errorem inducere. Impugnauit etiam Sanctam Ephesinam Synodum eam non habens Oecumenicam, quoniam ipsis absentibus celebrata fuerat, Nestoriumque non satis discussa causa, damnauerat. De quo abunde Facundus Hermianensis. (6)

(6) Lib. vi. et vii. de Conc. Calced.

CAPVT X.

*Nullam ex duarum naturarum vnitione confusionem oriri
propugnat.*

Manent in Christo post adunationem naturae duae impermixtae.

Fidei caput est sacris in literis expressum. Dicitur enim Baruch iur: "hic est Deus noster . . . post haec in terris visus est, et cum hominibus conuersatus." Et in Epist. ad Philipp. cap. ii. 6: "qui quum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo; sed semetipsum exinanituit, formam serui accipiens." Praeclarum quoque illud est in Epist. ad Rom. cap. ix. 5. vbi de Iudaici populi praerogatiua loquens Paullus inquit: "quorum Patres, et ex quibus est Christus secundum carnem: qui est super omnia benedictus Deus in saecula." Quibus duplex Christi natura designatur.

Sunt his similia in Scripturis plurima: illa scilicet omnia loca, in quibus Christus dicitur filius hominis, filius Davidis, factus ex muliere, flagellis caesus, crucifixus, cet. quae sane veram hominis naturam in Christo arguunt: illa insuper, in quibus Christus adpellatur Deus, Vnigenitus permanens in sinu Patris, filius Dei proprius, antiquior Abrahamo, cet. quaeque diuinam eiusdem naturam designant. Duplex ergo haec natura ex Scripturis post vnitionem in Christo manet.

Eandem veritatem confirmat Conciliorum, maxime generalium, auctoritas. In primis Nicaeni Concilii Symbolum, postquam Diuinitatem Filii adseruit, statuens hunc natum ex Patre Vnigenitum, hoc est, de substantia Patris, "Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero," mox de suscepta hominis natura subiicit: "qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis: et incarnatus est, et homo factus est; passus est; ut Hilarius latine reddidit (1) Ephesinum vero Concilium Symbolum aliud, quam quod Nicaeae fuerat editum, neque facere se professum est, et ficti deinceps vetuit. Idem sensus est Calcedonensis Synodi, quae ex instituto naturas duas professa est aduersus Eutyichis haeresim, vti data

(1) Lib. de Synod.

opera in capite sequenti declarabimus. Nec aliud de quinta, deque sexta Synodis iudicium est, ac de caeteris omnibus quae deinceps habitae sunt, siue generales, siue per prouincias et nationes coactae.

Sed et comprobatur quoque antiquorum Patrum auctoritate. Ignatii Martyris (2) haec est sententia ex Gelasii interpretatione: (3) "vnus medicus est carnalis et spiritualis; factus et non factus; in homine Deus; in morte vita aeterna; ex Maria et ex Deo: primum passibilis, et tunc impassibilis, Dominus noster Iesus Christus." Vsi hoc testimonio sunt Athanasius, Theodoretus, et alii.

Hilarius autem haec habet: (4) "nescit plane vitam suam, qui Christum Iesum vt Deum verum ita et verum hominem ignorat." Gregorius Nazianzenus scribit: (5) "missus est quidem, sed vt homo: duplex enim erat in eo natura." Ambrosius sic loquitur: (6) "idem Deus, idem homo: per Diuinitatem Deus, per susceptionem carnis homo." Ioannes Chrysostomus Christum demonstrans Mediatorem Dei et hominum, inquit: (7) "se medium Christus ingressit, et saciauit vtramque naturam." Et Augustinus: (8) "inter Deum et homines Mediator adparuit; in vnitae personae copulans vtramque naturam." Habent similia alii Patres quum Graeci tum Latini.

Accedunt Theologicae probationes. Harum prima est: "si vna post adunationem in Christo natura est; ergo nec adunatio carnis facta est. Quod si adunatio carnis facta non est; igitur adunationis fit mentio? Si vero adunatio carnis facta est, iam non tantum diuina, sed et carnis natura in Christo est. Duae igitur naturae sine vlla dubitatione post adunationem in Christo sunt." Vtitur hac ratiocinatione Maxentius. (9) Secunda: Si vna est tantummodo in Christo natura, ea vel diuina est, vel humana; vel diuina simul et humana; vel neutra. Si sola est diuina, Christus non est homo: si humana sola, Deus non est: si neutra; nec homo, nec Deus: si vtraque; neque Dei est natura talis, neque hominis. Ita neutrum erit Christus: quem tamen verum esse Deum ac verum hominem Scriptura clamat, et christiana praedicat religio. Duae ergo naturae impermixtae, diuina nempe et humana, in Christo sunt. Occurrit hoc argumentum apud Theodorum Abucaram. (10)

Tom. III.

(2) In Epist. ad Ephes.

(3) Tom. iv. Bb.

(4) Lib. ix. de Trin.

(5) In Orat. de Natiu.

(6) In lib. ii. de Fid. ad Grat. cap. 4

H

(7) Homil. de Aescens.

(8) In Epist. ad Volusianum.

(9) Lib. cont. Aceph. tom. 4.

(10) Opusc. iv. tom. 2. Bib. PP.

Ter-

Tertia: Fieri minime potest, vt in vna natura contrariae sint naturales proprietates: at insunt eiusmodi in Christo, deque eo pronuntiantur in sacris libris, quae secum inuicem pugnant; scilicet quod antiquior Abrahamo sit, et tamen ex Abrahamo descendat; quod Daudidis Dominus, itemque filius vocetur; quod sub lege factus, etiam et Sabbati Dominus expressus est; quod sententiam patitur, qui de viuis et mortuis iudicium habere reperitur; aliaque his adfinita: Igitur duae in Christo naturae sunt, et Dei et hominis; quarum vnicuique quae propria illius sunt, tribuantur. Versat hanc argumentationem Nouatianus. (11)

Quarta: Haud potest percipi hypostatica vnio, nisi vtraque natura in sua remaneat substantia. Quae enim ad constituendum vnum aliquid vniuntur, vel vniuntur adgregatione, integro ac perfecto vtroque extremo permanente; quod in his tantum euenire potest, quae vnum per accidens constituunt, vt acetuus lapidum: quam vnionem accidentalem Nestorius supra confutatus in Christo statuebat: vel vniuntur mixtione, proindeque vt extrema transmutata: vel vniuntur tanquam *potentia et actus*; sicque vt extrema imperfecta et incompleta: at neutro ex his modis hypostatica vnio facta intelligi potest: nam qui primus est, non vnum aliquid proprie conficit, sed ex accidenti et arte potius, quam natura; secundus mutationem offert et extinctionem partis alterius, aut etiam omnium; postremus ex iis constat, quae in compositionem totius imperfectam veniunt, quod a Deo procul abesse debet: nulla ergo ratione percipi naturarum vnio in Christo potest, nisi in sua substantia illae mancant. Desumpta est haec argumentatio ex S. Thoma. (12)

CAPVT XI.

Eutythianae haeresis synopsis exhibet. De iterata eiusdem cum suo Auctore damnatione loquitur: praesertim in Calcedonensi Concilio. Eutythianorum argumentis occurrit.

Exortam hanc haeresim circa annum Christi 448. fuisse Eutythetem Auctore, ex imprudenti et inconsulta Nestorianae confutatione, quam circa annum 427. spargere Nestorius coeperat, nobis certum fixumque

(11) De Trin. cap. 11.

(12) In iv. cont. Gent. cap. 35. et ex 111. P. q. 11. art. 1.

que est ex his, quae in Historicis melioris notae legimus: nec intelligimus vndenam hauserit grauissimum Theologus Sorbonicus Iacobus Hyacinthus Scerrius (1) natam e contrario fuisse haeresim Nestorianam ex Eutythiana, quum id temporum ratio contradicat.

Ergo Eutythetis Constantinopolitanus Presbyter et amplissimi Monasterii Archimandrita vel Abbas, vt vnitatem personae contra Nestorium seruaret in Christo, vnam quoque in eo fuisse naturam dixit, ita vt licet ante vnitionem duae essent distinctae naturae, diuina et humana, in vnitione tamen in vnam naturam coierint, humanitate a diuinitate absorpta; adeo vt Christi persona ex duabus naturis esset, non tamen in duabus naturis subsisteret: hinc subinferens, Christum nobis consubstantialem secundum carnem non fuisse; quin aducum vnquam potuerit vt contrarium admitteret.

Haec quum domi inter familiares crebris sermonibus agitarer delirus et imperitus senex, Eusebius Dorylaei in Phrigia Episcopus, qui illi erat amicissimus, saepe illum monuit ne ita loqueretur: quod quum in cassum tentasset, rem ad Flauianum C. P. Episcopum detulit. Collecta itaque Constantinopoli Synodo ad disceptandam controuersiam inter Florentium Sardinum Episcopum et Episcopos eiusdem provinciae duos, Ioannem et Cosinium, priori hac lite decisa, nouam Eusebius instituit ac libellum obtulit aduersus Eutythetem, quo hunc haeresis adcusans, citari iubebat ad causam dicendam. Renuit etiam tertio vocatus sistere se consilio; quod tandem quum fecisset, haeresim suam coram Patribus professus est, nec adduci potuit vt eam eiuraret. Eapropter de Concilii sententia damnatus cum haeresi sua, ac sacerdotali dignitate et omni praefectura Monasterii spoliatus est, Actio. vii.

Hic finis C. P. illius Concilii fuit, in quo Eutythiana haeresis cum suo Auctore damnata est. Conquesus itaque Eutythetis apud S. Leonem per litteras est, eumque circumuenire tentauit. Sed Leo serius acceptis Flauiani litteris et Concilii gestis, quum diu suspensus haesisset, tandem re comperta, Eutythetis damnationem ratam habuit. Quae quum agerentur, Crysaphius Spado nihil non in Eutythetis gratiam, et ad Flauianum opprimendum moliebatur apud Theodosium, bonam ac pietati deditum ceteroquin Principem, sed propter simplicitatem Aulicorum insidiis opportunum. Nec hoc contentus Crysaphius fuit, quod fictis criminationibus et calumniis apud Imperato-

H 2

rcm

(1) Prael. 1. de Deo homine facto, disp. 2.